

Slovenski dom

Štev. 117.

V Ljubljani, v torek, 26. maja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Bollettini No. 723 e 724:

Vittoriose azioni aeree

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 25 maggio il seguente bollettino di guerra n. 723:

Nella zona a sud-est di El Mechili concentramenti di automezzi nemici sono stati battuti dalle nostre artiglierie.

Nuove dure perdite ha subito in Cirenaica l'aeronautica avversaria. Undici caccia e quattro Boston venivano abbattuti dagli aviatori germanici, un Curtiss e tre bombardieri risultano distrutti da nostri cacciatori durante un tentativo di incursione sull'aeroporto di Derna, tre altri apparecchi precipitavano al suolo, centrati dal tiro di batterie contraeree. Gli aerei perduti dalla RAF in Libia nelle due ultime giornate sommano così a 33.

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 25 maggio il seguente bollettino di guerra n. 724:

Sul fronte cirenaico azioni di pattuglie esploranti. Nostri velivoli hanno attaccato e bombardato un aeroporto nemico ad occidente di Bardia danneggiando baraccamenti e attardamenti. In altre incursioni di aerei germanici su campi di aviazione avversari sono stati distrutti al suolo due apparecchi.

Vojni poročili št. 723 in 724:

Zmagoviti letalski uspehi

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 24. maja naslednje 723. vojno poročilo: Jugovzhodno od Mekilija je naše topništvo obstreljevalo zbirajoča se sovražna motorna vozila.

V Cirenaiki so bili sovražnemu letalstvu prizadele nove hude izgube. Nemški letalci so sestrelili 11 lovev in 4 letala vrste Boston, naši lovci pa ob priliki poskusnega napada na letališče v Derna 1 letalo vrste Curtiss in 3 bombnike. Protiletalsko topništvo je sestrelilo nadaljnjih 3 letala, ki so treščila na tla. Angleške letalske sile so na ta način izgubile v Libiji v zadnjih dveh dneh 33 letal.

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 25. maja naslednje 724. vojno poročilo: Na cirenaškem bojišču delovanje oglednic. Naša letala so napadla in bombardirala sovražna letališča zapadno od Bardije ter poškodovala lope in šotarišča. — Pri napadih na druga sovražna letališča so nemška letala razdejala 2 letala na vzletiščih.

Pregled bojev na cirenaškem bojišču v preteklem tednu

Operacijski pas, 26. maja. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča: Tudi pretekli teden boji na afriškem bojišču niso spremenili svojega značaja. Topništvo je nadaljevalo s svojim delovanjem s tem, da je odgovarjalo na sovražnikovo streljanje. Pri tem je doseglo lepe uspehe. Poglavitni znak vsemu vojskovanju pa daje obsežno udejstvovanje ogledniških oddelkov, ki se je prav tako razvijalo v našo korist. Številne nasprotnikove oglednice so bile zavrnjene preden so prispele v bližino naših posadk. Druge oglednice so imele težke izgube in so pustile v naših rokah precej materiala. Naši topovi so uničili več nasprotnikovih prevoznih sredstev. 16. maja je naše topništvo poglobovalo v beg nekaj nasprotnikovih oklepnih vozil. 18. maja so bile zavrnjene sovražne oglednice, podprte z oklepnimi vozili. Isti dan je jugovzhodno od Mekilija naš poizvedovalni oddelček zajel več nasprotnikov, ki jim je poveljeval neki kapitan. Potem, ko je poglobovalo v beg številna sovražnikova vozila, je naš

še topništvo obstreljevalo skladišča vojnega materiala v bližini bojnih črt in povzročilo znatne požare. Tudi letalsko delovanje se je poživilo. Razen običajnih bombniških napadov na sovražnikovo zadnje letalstvo izvedlo tudi daljše polete na poti in zvezde. Sovražnik je imel pri teh spopadih precej ubitih in ranjenih, pa tudi ujetnikov. Kar se tiče našega letalstva, je imelo majhne izgube, nasprotnikovo pa precejšnje. Razen tega je letalstvo imelo stalno stražarsko službo nad vso dolgo bojno črto in je pazilo, da se sovražniku ni nikjer posrečilo presenetiti naših oddelkov. Bombniki so napadali britanska zbirališča in protiletalsko topništvo in zavračali tudi njegovo letalstvo. Med tednom so protiletalske baterije osi zbile veliko nasprotnikovih letal. Tudi na morju je bila vojska Osi vedno na straži. Bombe so zadele in težko poškodovale neko trgovsko ladjo srednje tonaže, ki se je poskušala približati našim vodom.

Težave Združenih držav doma in zunaj

Vtisi in ugotovitve italijanskega časnika, dopisnika agencije Stefani, o položaju Roosevelta in njegovem vojnem programu

Lizbona, 26. maja. s. Dopisnik agencije Stefani, ki se je iz New Yorka vrnil v domovino, je podal sledečo izjavo:

Položaj, kakršen je bil v Ameriki tedaj, ko smo jo zapustili, se da označiti kot kritičen in sicer na vseh področjih: političnem, vojaškem in gospodarskem. Vsa nasprotja, ki so se v severnoameriških političnih krogih pojavila ob priliki predsedniških volitev lansko jesen, so se zelo živa, vendar pa jih ljudstvu spetno prikrivajo, ker cenzura duši vsak svobodni glas. Vojna stranka, oziroma Rooseveltova stranka se mora srdito boriti s protivoinimi krogi. Ti slednji so se pred vojnim spopadom borili za to, da bi se Amerika izognila vojni rekoč, da si je težko misliti zmago nad silami Osi, ki so boljše oborožene in je med njimi večja povezanost in strnjnost. Javno mnenje je nima več velikega zaupanja v izid neizogibnega spopada, ki ga je Roosevelt in sceniral na obeh oceanih. V svojem bistvu se je ameriška javnost izrazila proti posegu v vojno in je volila Roosevelta zaradi njegove odločne izjave, da bo ohranil svojo državo izven vsakega spopada. Mnenje ljudskih množic se dejansko ni spremenilo, kajti sedaj jih tarejo dolžnosti in posledice vojne in morajo doprinositi največ žrtev. Nikjer se med ljudstvom ne vidi navdušenje za vojskovanje v Afriki in Evropi. To se je pokazalo tudi tedaj, ko so številni Amerikanci izražali svoje pomisleke zoper vojno, istočasno pa so

številni listi iz tiskovne skupine Hearsta stalno opozarjali svoje bralce na spopad na Pacifiku in morajo dati največ žrtev. Nikjer se melji in varnost Združenih držav. Ameriška industrija je še daleč pod tistimi številkami vojne izdelave, kakor je s svojo propagando dal razglasiti Roosevelt. Vojna industrija se bori z velikimi težavami, ki ne dovoljujejo, da bi se izdelava vojnega materiala približala programskim številkam in da bi mogla pokrivati ogromne potrebe na neizmernih bojiščih. Organizacija in razvoj ameriških oboroženih sil potekata zelo počasi. Vojna sila Združenih držav je še zmerom nedorasla nalogam, ki jo čakajo na bojiščih v Aziji in na oceanih. Gospodarski položaj je zmeden, primanjkuje tudi že živil in surovin, kakor guma, črna, mangana in podobnih rudnin, na katerih uvoz iz Daljnega Vzhoda so bile Združene države doslej vedno navezane. Neprestano dvigovanje cen in zviševanje mezd in plač kaže, da se v državi pripravlja nevarna inflacija. Prevladuje prepričanje, da Roosevelt tega pojave ne bo mogel ustaviti. Vsi glavni krogi so v skrbih spriči notranjega položaja, v skrbih pa so tudi zaradi bližajočih se spopadov, ki bodo največji in neodločilnejši v vsej narodni zgodovini. Dogodki na bojnih poljih, zlasti pa na Ruskem in Kitajskem, utegnejo postati za Roosevelta in njegovo okolico usodni.

Velike sovražne sile pri Harkovu obkoljene

Hitlerjev glavni stan, 26. maja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole vojno poročilo: Južno od Harkova so se operacije razvile v obkrožitveno bitko. Množica treh sovjetskih armad, med katerimi so močne oklepne jedinice, je obkoljena. Vsi poskusi, da bi pretrgal obkrožitveni oroč, so se izjalovili s hudimi izgubami za sovražnika.

Na srednjem odseku bojišča so nemške čete po napadih zasedle več kot 30 krajev.

Jugovzhodno od Ilmenskega jezera so bili krajevni sovražnikovi napadi zavrnjeni.

Na Laponskem so nemške in finske čete v trdih bojih, ki so trajali več tednov, potolkli sovražne jedinice, ki jih je bilo za več divizij. V teh bojih je 99. kolesarska edinica kljub težav-

nemu ozemlju prodrla do neke sovražne utrdbe, ki so jo srdito branili.

Ob izlivu Kandalaksa so bojna letala uničila važen železniški most pri Murmansku.

Preteklo noč so letalske skupine napadle angleško pomorsko postojanko na južni obali ter jo uspešno bombardirale z rušilnimi in zažigalnimi bombami.

Japonska vojska pritiska na Kitajsko od vseh strani

Tokio, 26. maja. s. Japonski cesarski glavni stan podaja sledeče rezultate iz pomorske bitke v Koralskem morju:

Potopljena je bila ameriška križarka vrste »Portland« (9800 ton), težko poškodovana pa je bila bojna ladja vrste »North Carolina« in sicer v spopadu 7. in 8. maja. Ti dve ladji je treba pristeti še k petim ladjam, ki so bile po prvobitnih sporočilih uničene v bitki. Dalje se je ugotovilo, da je spadala težko poškodovana križarka, o kateri govori prvo uradno sporočilo, iz vrste križark »Louisville«. Seznam sovražnikovih ladij, ki so bile v tisti bitki potopljene, je tale: 1 bojna ladja vrste »California«, 2 letalonosilki vrste »Saratoga« in »Yorktown«, 1 križarka vrste »Portland«. Poškodovane nasprotnikove ladje: angleška bojna ladja vrste »Warspite«, ameriška bojna ladja vrste »North Carolina«, britanska križarka vrste »Camberra« in ameriška križarka vrste »Louisville«.

Tokio, 26. maja. s. Japonske čete, ki napadajo vojsko maršala Čangkajskega, so prispele v bližino nekaj deset kilometrov od Kinhuaja, ki je najvažnejše sovražnikovo oporišče na vzhodnem delu pokrajine Čekiang. Japonski ogledniški oddelki poročajo, da je general Kuhtung, poveljnik tretjega vojnega pasu, menda sklenil zapustiti Kinhuaj, kajti v kraju vlada silen nered zaradi umikanja 80. kitajske armade, kateri so Japonci tik za petami. Vse vojaške objekte v mestu, kakor tudi prometne naprave, so japonski bombniki požgali ali pa porušili.

Tokio, 26. maja. s. Govornik informacijskega ministrstva Hori, je na tiskovni konferenci izjavil, da so številna letalska oporišča kitajske vojske v pokrajini Čekiang že nerabna zaradi močnih japonskih bombniških napadov. Na vprašanja različnih časnika je Hori pristavil, da je na Kitajskem mnogo ameriških tehnikov, ki skušajo obnoviti letalstvo maršala Čangkajskega in urediti letališča v drugih krajih, ki niso na dosegljaju japonskega letalstva.

Tokio, 26. maja. s. Prom. min. je objavilo, da se je 13. maja potopila ladja »Nagasaki« (5268 ton), ker je trčila ob neko japonsko mino blizu pristanišča Nagasaky. Večina potnikov in posadke je bila rešena. Nesreča je zahtevala 13 mrtvih, 26 ljudi pa pogrešajo.

Tokio, 26. maja. s. Vsi japonski listi posvečajo dolge članke parlamentarnemu zasedanju in poudarjajo živo zanimanje vsega naroda za delo, ki ga parlament mora storiti. Listi pravijo, da je novi parlament jasen izraz narodove volje in da mora postati zastonj činilec dela

Tajnik stranke na obisku v Udinah

Udine, 26. maja. s. Tajnik stranke se je predvčerajšnjim nenadoma pripeljal v Udine in ondi obiskal fašistične organizacije. Eksc. Vidussonija so sprejeli zvezni tajnik in mnogi odličniki. Visoki gost se je najprej poklonil spominu padlih za revolucijo in se nato dolgo pogovarjal s fašističnimi voditelji. Vneto se je zanimal za vse doslej opravljeno delo ter dal natančno navodila za bodoče delovanje. Poudaril je, da morajo fašistični predstavniki po-

vsod dajati lep zgled in nuditi vso pomoč bojevnikom ter njihovim družinam. Nato si je ogledal GIL-ove ustanove in se zanimal za spretnosti mladcev, ki jih je bodril s toplimi besedami. Poleg tega je obiskal še ustanovo za zbiranje volne. Ko se je vrnil v liktorsko hišo, se je pogovarjal s političnimi, civilnimi in vojaškimi oblastniki. Naposled se je odpravil na sedež GUF-a, kjer so ga sprejeli s toplimi pozdravi in vzklili Duceju.

Tajnik je nato v spremstvu glavnih odličnikov ponesel pozdrav črnih srajc ranjenim vojakom in vojaški bolnišnici, ki so se vrnili z ruskega bojišča. Prijazno se je z njimi pogovarjal in jim izročil darila. Povsod so ga vojaški sprejeli z živahnim vzklikanjem Duceju in tako pokazali svojo hvaležnost stranki za vse, kar stori zanje in za njihove rodline. Tudi ljudstvo, ki je izvedelo za tajnikov obisk, je prihitelo od vseh strani in visokemu gostu povsod izpričalo, kako globoka fašistična vera navdaja krepko in delavno friulansko ljudstvo.

Vesti 26. maja

V turški srednji Anatoliji je poplava poškodovala 300 hiš, številne mostove in povzročila veliko škodo na poljih in med živino.

Roosevelt je izdal celo vrsto novih ukrepov proti sabotaži v podjetjih, ki so velikega pomena za narodno obrambo.

Ko je imela turška mornarica vaje v Marmarskem morju, je neka lahka edinica po pomoti izstrelila granato v smeri carigradskega okraja Aksali in je ubila 4 osebe, 19 pa ranila.

Okoli 5000 Judov bodo zaposlili na železniških delih v pokrajini Brescia in Perugia, za cestna dela v Srednji Italiji in rečna dela v pokrajinah Roma, Rovigno in Verona.

Na Finskem so uvedli delovno obveznost za vse ljudi v starosti od 17 do 65 let, v kolikor niso vojaško obvezni. Obvezniki bodo zaposleni pri gradnji obrambnih naprav.

Položaj Irske postaja iz dneva v dan težavnejši zaradi nespravljenosti z Anglijo, piše londonski list »Daily Telegraph«. Industrijska delavnost pada, brezposelnost pa narašča. V Irski je pomanjkanje premoga in bencina in je zaradi tega promet zelo omejen. List pravi, da je Irska zašla v te velike težave samo zaradi tega, ker Anglija proti njej praktično izvaja blokado.

Na Črnem morju so zabeležili tretji sovjetski napad proti turški plovbi. Ob bolgarski obali je bila od sovjetske podmornice potopljena turška 190tonska ladja »Sifit«, katere posadka se je rešila na obalo.

Na Japonskem bodo 31. maja proslavili dogotovitve 4 km dolgega podmorskega predora, ki veže mesto Simonoseki s krajem Moji na južnem delu japonskega otoka Kjusiu.

Na otoku Javi so začeli zopet izhajati listi, ki so pod nadzorstvom japonske uprave v glavnih središčih.

Severnoameriška vlada je dala zapreti in namestiti v razna koncentracijska taborišča 91 japonskih državljanov.

Kalif v Španskem delu Maroka se je s posebnim vlakom pripeljal v Madrid na obisk k generalu Francu. Na postaji so ga sprejeli španski zunanji minister, drugi predstavniki vlade in vojske ter predstavniki civilnih oblasti. Koder se je kalif vozil, ga je prebivalstvo španske prestolnice zmerom lepo pozdravljalo.

Resnica o angleškem kolonialnem cesarstvu

Ameryjev govor je drzno potvarjanje dejstev

Rim, 26. maja. s. Za »dan cesarstva« je v zbornici govoril Amery. Z veliko drznostjo, ki dokazuje, da prav nič ne pozna kolonialne zgodovine, je zapel hvalo angleškemu kolonialnemu cesarstvu, češ da so Angleži premnogim divjim zemljami prinesli omiko, napredek, mir in svobodo. Bil je toliko nestrmen, da je navajal za zgled Singapore, Hongkong in Indijo. Amery je prepričan, da svet ne ve za kruto nasilje in temno zgodovino angleškega kolonialnega cesarstva. Glede Hongkong, kamor naj bi Angleži bili prinesli osnove omikanega življenja, je treba samo reči, da tisoletna kitajska omika ne bi nikdar usahnila, če je ne bi zaježili londonski trgovci. S trgovino z opijem so Angleži pospeševali razkroj častiljivega cesarstva. Netili so nezadovoljstva in upore, ki so pobrali tisoče in tisoče življenj. Vsa omika je bila v tem, da so angleški trgovci nakopičili kupe zlata v Hongkongu.

Se bolj žalostna pa je stvar v Indiji. Na tisoče je dokazov, ki izpričujejo, da je bilo življenje v Indiji v vsakem pogledu boljše in srečnejše, preden so se tamkaj vgnezdili Angleži. Večina človeštva ne ve, kakšen strahoten zločin

je bilo angleško gospostvo nad Indijo. Angleško in ameriške listine dokazujejo, da so londonski trgovci uvedli pijančevanje v Indiji, ki je bila dotlej popolnoma trezna dežela. Iste listine kažejo, da je danes v Indiji 7000 kladilnic opija, ki jih vodi angleška vlada kot monopol. V Birmaniji so ljudstvo navajali k temu zlu s tem, da so mu zastopni razdeljevali opija. Stoletja in stoletja je Anglija v Indiji črpala ogromna bogastva in jih prepeljevala v domovino, v Indiji sami pa je beda toliko bolj naraščala. Šolstvo in otroška umrljivost prav tako zgovorno pričata, kakšno nesrečo je Anglija prinesla Indiji.

Glede Afrike pa je treba reči, da je Anglija iz nje napravila eno samo veliko tovarno. Na videz je odpravila suženjstvo, a dejanska vlada povsod huje suženjstvo in kruto ravnanje ko prej.

Skratka: ves Ameryjev govor je samo potvarjanje resnice. Angleška zgodovina ni drugega ko stoletno izkoriščanje drugih, ropanje in nasilstvo, spletke in poživiljenje, ki je ugonobilo že toliko ljudstev.

Važna odredba Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino

Nove določbe, po katerih se bo uvedel in vodil register prebivalstva

Ljubljana, 26. maja.

Visoki Komisar je odobril in izdal nove odredbe glede uvedbe in vodstva registra prebivalstva Ljubljanske pokrajine. Uredba obsega 37 členov in iz nje posnemamo nekatere važnejše določbe.

Prvo poglavje govori o vsebini in sestavi stalnega prebivalstva. Za vsako občino je treba uvesti in voditi register stalnega prebivalstva (anagraf) po predpisih, ki jih določa nova Komisarjeva odredba. Stalno prebivalstvo pa tvorijo vsi posamezniki, ki imajo v občini svoje običajno bivališče, t. j., ki v njej bivajo vse leto ali večji del leta. Za vsako družino, tudi če sestoji iz ene same osebe, je treba osnovati posebno družinsko polo, ki nosi ime družinskega poglavarja in ki so vanjo vpisane vse osebe, ki družini pripadajo, kakor tudi vse spremembe, nastale zaradi porok, rojstev in smrtnih primerov, vselitev in izselitev ter vse druge spremembe. Za služinčad se uvede posebna pola. Poleg tega se uvedejo tudi posebne pole za zajednice, osebni listki za moške, osebni listki za ženske, hišne mape in stranske hišne mape.

Za vsako osebo, ki stalno biva v občini, je treba uvesti osebni listek. Hišna mapa se uva-ja za vsako stanovanj; ali skupino stanovanj, h kateri vodi en sam vhod ali več vhodov s ceste, trga, itd., ki so označeni s samostojno hišno številko. Hišne mape morajo biti razvrščene po tekočem vrstnem redu hišnih števk. Potem navaja nova odredba primere, v katerih se morajo osebni listki izločiti iz registra prebivalstva (preselitev v drugo občino, v tujino, smrt).

Drugo poglavje govori o vpisu sprememb, nastalih zaradi gibanja stalnega prebivalstva. Poročilo o spremembah zaradi porok, rojstev in smrti, ki se nanašajo na stalno prebivalstvo občine, morajo občinski anagrafski uradi prejeti od verskih oblastev, civilnih oblastev (okrajnih načelnikov, v Ljubljani od župana). Poročilo mora biti spisano na posebnih tiskovinah. Omenjena poročila morajo biti poslana občinskemu anagrafskemu uradu po omenjenih oblastvih v teku 48 ur po izvršenem zapisu.

Drugi del II. poglavja navaja podrobne določbe, ki se nanašajo na prijave sprememb, nastalih zaradi socialnega gibanja prebivalstva, ter podrobno, kadar gre za izselitev v drugo občino pokrajine ali Kraljevine, za vselitev iz druge občine Pokrajine ali Kraljevine, izselitve ali vseli-

tev v ali iz inozemstva ali za spremembo stanovanja.

Tretje poglavje nove Komisarjeve odredbe navaja podrobne določbe in predpise glede registracije začasnega prisotnega prebivalstva. Poleg registra stalnega prebivalstva mora po novem anagrafski urad voditi še dvojno kartoteko začasnega prisotnega prebivalstva, to se pravi, oseb, ki se kot gostje pri družini ali v zajednici ali v posebnem stanovanju zadržijo dalje kot tri mesece na področju občine, ne da bi se hoteli tam stalno naseliti. Kdor koli biva začasno v občini, mora po preteku treh mesecev bivanja tam prijaviti anagrafskemu uradu svoje začasno bivanje v občini.

V naslednjih treh poglavjih je govora o kazenskih sankcijah, o nadzorstvu nad vodstvom registra prebivalstva in o prehodnih ter splošnih določbah. Kdor koli ne bi podal izjav, ki jih predpisujejo nove določbe, ali se ne bi odzval vabilu, naj pride na anagrafski urad, ali pa bi odrekel odgovor na stavljen vprašanja zaradi vplevov v register prebivalstva, zapade denarni kazni od 100 do 500 lir, za lastnike in upravitelje hiš pa kazen ne sme biti manjša od 200 lir. Če se prekršitelj brani, da bi na mestu plačal, napravi župan zapisnik in ga izroči v 24 urah sodni oblasti, ki mora brez odloga uvesti kazenski postopek.

Za uvedbo in pravilno vodstvo registra skrbi župan, nadzoruje pa to poslovanje Visoki komisariat po posebnih inspekcijah.

Dokler občina nima registra prebivalstva, mora shraniti prijave, ki se nanašajo na spremembe, izvirajoče iz socialnega gibanja prebivalstva (izselitve, vselitev, spremembe stanovanj), ki so se dogodile po izvršenem popisu. Hkrati z registrom prebivalstva prejme občina anagrafska sporočila o spremembah, izvirajočih iz naravnega gibanja, ki so nastopila pri stalnem prebivalstvu od dneva popisa dalje. Naloge, ki jih podrobno navaja nova odredba, mora občina, čim ima register prebivalstva, izvršiti v treh mesecih od dneva objave teh določb. Vsi predpisi, ki niso v skladu z novimi določbami, se razveljavljajo in zato tudi preneha prijavna služba pri kvesturi v Ljubljani in pri varnostnih organih v občinah pokrajine. Glede prijavne službe potujočega prebivalstva, bodisi da se nastani v hotelih, prenočiščih, penzionih ali sličnih gostinskih obratih, ali pa pri zasebnih družinah, ni nobene spremembe. To službo opravljajo še nadalje oblasti javne varnosti in se uredi s posebnim odlokom.

Tatvine, izgube in uničenje racioniranega manufakturnega blaga

Visoki komisariat izdaja določbe, po katerih se morajo ravnati proizvajalci, izdelovalnice konfekcije, ki ne prodajajo običajno, vsi trgovci na debelo in na drobno, ki so postali žrtev tatvin, izgub ali uničenja racioniranega manufakturnega blaga v pogledu morebitne dopolnitve točk in odpisa blaga, ki je bilo izgubljeno ali uničeno.

1. Za racionirano manufakturno blago, ki je bilo ukradeno med prevozom po državnem prevoznem podjetju (državni železnici, kraljevi pošti, plovni družbi itd.), imajo prizadete vrčke pravico do dopolnitve točk, ki naj za to zaprosijo Trgovinsko industrijsko zbornico in prošnji priložijo izjavo o odnosne državne uprave o tatvini ali izgubi.

2. Za racionirano manufakturno blago, ki je bilo ukradeno ali pa se je izgubilo med prevozom po zasebnem prevoznem podjetju ali pa na drug način, prizadete tvečke nimajo pravice do dopolnitve točk. V tem primeru ima naročilec pravico, da v svoji prejemni in oddajni knjigi ali, kakor je pač slučaj, v svoji prodajni knjigi, če jo ima, odpiše toliko točk, kolikor jih odpade na izmaknjeno ali izgubljeno blago, in kot odpisno dokazano listino hrani izjavo o tatvini ali izgubi,

ki ga je zadel, podpisano tudi od oblasti javne varnosti, kraljevih karabinerjev ali županstva.

3. V primeru, da se ukradeno ali izgubljeno blago kasneje najde, ga mora prizadeta stranka takoj v svoji prejemni in oddajni knjigi med prejemnike ali kakor je pač primer, v svoji prodajni knjigi in v roku petih dni odkar se je blago izsledilo, obvestiti o tem pisмено Trgovinsko industrijsko zbornico.

4. Za manufakturno blago, ki je bilo uničeno zaradi vojnega stanja, imajo prizadeti pravico do odnosa dopolnitve točk. Z zadevno prošnjo se je treba obrniti na Trgovinsko industrijsko zbornico in prošnji priložiti izjavo pristojne oblasti, ki potrjuje nezgode.

5. Za drugačno uničenje ali popolno okvaro manufakturnega blaga prizadeti nimajo pravice do dopolnitve točk. Sicer pa so upravičeni, da v svoji prejemni in oddajni knjigi ali, kakršne je pač primer, v svoji prodajni knjigi, odpišejo toliko točk, kolikor jih odpade na uničeno ali popolnoma pokvarjeno blago in kot pisno dokazilo listino hranijo primerno izjavo, ki jo izdajo pod toč. 2 imenovane oblasti.

Ureditev prometa s tekstilnimi in oblačilnimi izdelki med trgovskimi kategorijami

Analogno predpisom v drugih pokrajinah Kraljevine, se predpisuje:

1. Promet s netipiziranim blagom med gosti, ki je bil z okrožnico Visokega komisariata z dne 24. nov. 1941, VIII. št. 4776/107-1941, oddelek III. dovoljen, je od 16. aprila t. l. dalje prepovedan.

2. Promet s netipiziranim blagom med detajlisti, ki je bil z okrožnico z dne 3. jan. 1942, VIII. št. 4776/207, oddelek III. dovoljen, je istotako prepovedan.

3. Še je dovoljen promet z blagom med detajlisti in obhodnimi prodajalci. (Okrožnica Visokega komisariata z dne 17. dec. 1941, VIII. št. 4776-172, toč. 2.) Vendar pa obhodni prodajalec ne sme v nobenem primeru prodajati tekstilnih in oblačilnih izdelkov dražje, kot jih prodajajo detajlisti s stalnim obratom v kraju, kjer vrši obhodno prodajo.

Potrdjuje se, da si smejo obhodni trgovci in detajlisti, ki imajo nabavnice izdane od Trgovinske industrijske zbornice, nabaviti blago naravnost bodisi pri veletrgovcih, bodisi pri izdelovalcih.

Zato je še vedno dovoljena prodaja tipiziranih izdelkov v medsebojnem grosistovskem in v medsebojnem detajlistovskem prometu, če le ostane neizpremenjena prodajna cena za potrošnika, čeprav bi blago večkrat prešlo iz roke v roke v trgovskih vrstah.

Da ne bo pomot, naj Trgovinsko industrijska zbornica ob izdaji nakupnic v smislu okrožnice VIII. št. 4776/207-1941 z dne 3. jan. 1941 (prodaja detajlistu detajlistu) vsakekopi še pripisuje opombo: »Velja samo za tipizirane izdelke«.

Igrah premočno zmagal Hrvat Šariča s 6:0. 6:2 in 6:2. V zadnjem srečanju pa sta se pomerila Italijan Cuccelli in Hrvat Mitich. Tekma je bila zelo lepa in je Hrvat pridobil točko za svojo državo. Cuccelli je bil premagan. Tekma je trajala pet setov in se končala tako: Mitich: Cuccelli 2:6, 6:3, 6:4, 4:6, in 6:4. Tako se je mednarodno srečanje za rimsko trofej končalo s 5:1 za Italijane.

Madžarska : Nemčija 3:3

Tudi v Budimpešti so se srečali najboljši teniški igralci Madžarske in Nemčije, da se pomerijo za rimski pokal. Tribune na igriščih so bile zasedene do zadnjega kotička. Tekmo je gledal tudi madžarski regent Horthy. Tekma se je končala neodločeno 3:3, torej tako, kot se je končalo srečanje med Italijo in Madžarsko pred nedavnimi.

Sportni drobiž

Za naslov italijanskega državnega prvaka v srednje teški boksarski teži sta se pomerila v Milano dosedanj prvak Orlandi in njegov izivalec Peire. Izivalec je ostal zmagovalac in se je dosedanj prvak po 2 in pol minutni borbi vdal.

Dunajsko nogometno društvo Admira bo odpotovalo na daljšo turnejo po Turčiji. Admira bo odšla na pot z nekaterimi okreptitvami. Od 1. do 15. junija bodo v Barceloni in Madridu velike teniške tekme, na katere bodo prišli tudi najboljši iz Francije, Belgije, Portugalske in Švice.

Madžarsko nogometno predstavništvo bo spet nastopilo 4. julija proti izbrani enajstorici Hrvatov. Tekma bo v Budimpešti.

Torino še vedno na vrhu

Roma in Lazio sta si delila točki — Prav tako Triestina in Venezia

V nedeljo je bilo odigrano XII. povratno kolo. Največje zanimanje to nedeljo je bilo za lokalno rimsko srečanje med Lazijem in Romo. Tekma se je končala neodločeno. Roma je z nedeljsko tekmo odpravila svojega najtežjega nasprotnika in ima še precej možnosti, da se dokopije do naslova prvaka za letošnje leto. Odzadaj naprej, to je v treh tekmah, ima še slabše nasprotnike, katere bo verjetno premagala. Velike važnosti pri tem pa bo tudi, kako bodo igrali ostali klubi, ki so na vrhu tabele. Romi je še vedno najbolj nevaren Torino, posebno ker je v nedeljo temeljito opravil z Atalanto. Devet golov ji je nasul v mrežo. Torino pa ima, obratno od Rome, za prihodnje nedelje še zelo trde orehe pred seboj. — Zelo veliko zanimanje je bilo preteklo nedeljo tudi za srečanje lokalnih rivalov Triestine in Venezije. Venezia je izgubila dragoceno točko, ki bo verjetno odločilne važnosti pri končnem obračunu. Z nedeljskim neodločenim izidom bo Venezia najbrže za malenkost zaostala in se ne bo mogla pririti do prvega mesta, čeprav je do nedelje še imela vse možnosti. Pri Triestini pa opazimo, da se je njena forma spet povrnila, kar potrjuje tudi dejstvo, da zdaj že štiri nedelje zapored ni izgubila tekme. Eno drži: če se bo držala tudi zanaprej tako kot do zdaj, se bo prirnila še bolj v ospredje. Vse ostale tekme so bile le bolj prestižnega pomena. Celo onadva »z repka« sta pokazala, kaj znata, vendar pa obema skupaj nič ne pomagaj in je njuna usoda zapetena. Modena je na domačih tleh obračunala z nevarno Bologno, prav tako pa je tudi Napoli ugnal Fiorentino. — V ostalem pa so bili nedeljski rezultati zelo tesni, razen v tekmah Atalanta: Torino. Večga skupaj je padlo v nedeljo 23 golov, kar je za osem parov vsekakor malo.

Rezultati pa so bili naslednji:

Firenze — Napoli: Fiorentina 1:0 (0:0).
Modena — Modena: Bologna 1:0 (1:0).
Livorno — Juventus: Livorno 2:1 (1:1).
Milano — Ambrosiana: Genova 1:1 (1:1).
Roma — Lazio: Roma 1:1 (0:1).
Genova — Liguria: Milano 1:0 (0:0).

Torino — Torino: Atalanta 9:1 (4:0).

Trieste — Triestina: Venezia 2:2 (1:0).

Stanje točk: Torino 37, Roma 36, Venezia 34, Lazio, Genova 31, Juventus 30, Bologna 28, Triestina 27, Milano 26, Ambrosiana, Liguria 24, Fiorentina 23, Atalanta, Livorno 22, Napoli 19, Modena 18.

Tekme v B razredu

Tudi v B-razredu so bile na sporedu vse tekme. Po nedeljski zmagi si je vodeči Bari še bolj utrdil svoj položaj na čelu tabele in mu prvo mesto skoraj ne more oditi. Za drugo mesto pa je vprašanje še vedno odprto. Preteklo nedeljo je bil na drugem mestu samo en klub, po nedeljskih tekmah pa sede na bitem mestu kar trije. Kako se bo prvenstveni ples razvijal še naprej, bomo pa videli v prihodnjih nedeljah.

Tekme v nedeljo so se končale takole:

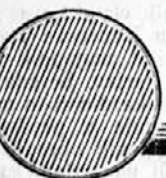
Spezia: Spezia: Vicenza 1:1;
Prato: Udinese: Prato 4:1;
Savona: Savona: Lucchese 4:0;
Busto Arsizio: Pro Patria: Siena 0:0;
Padova: Padova: Fanfulla 2:0;
Bari: Bari: Fiumana 2:0;
Pescara: Pescara: Brescia 2:0;
Alessandria: Alessandria: Novara 3:0;
Reggio: Reggiana: Pisa 2:0.

Stanje točk: Bari 39, Vicenza, Padova, Pescara 36, Brescia 33, Novara 32, Alessandria, Reggiana 21, Fiumana in Prato 17, Lucchese 9.

Italija : Hrvaška 5:1

Za binkošne praznike so bile v Zagrebu velike teniške tekme za »Rimski pokal« med najboljšimi italijanskimi in hrvaškimi teniški igralci. Tekmam so oba dneva prisostvovali odlični predstavniki obeh prijateljskih držav. Po prvem dnevu so Italijani zabeležili nesporno zmago. Igrali so odlično in so bili precej boljše od Hrvatov. Rezultat prvega dne je bil 4:0 za Italijane.

Včeraj pa so nadaljevali s tekmovanjem. Odigrani so bili singli. Italijan Sada je v treh

E. Wallace

RDEČI KROG

ROMAN

»Samo dejstvo, da sem vas jaz videl priti iz Marleve hiše, in da sem videl njega, kako je zaprl vrata za vami, vas je rešilo resne obtožbe,« je dejal.

»Če bi me rešili še to pridige, vam bi bila prav gotovo zelo hvaležna,« mu je Talija zabrusila hladno nazaj.

»Kaj mislite o njej?« je vprašal Parr, potem ko je deklet izgnalo za vrata, ki so vodila iz urada na prosto.

»Zelo zagonetna je,« Inspektor Parr je zastavil to vprašanje Derricku Yalen, potem pa nadaljeval: »In več ko mislim o njej, bolj se mi zdi zagonetna. Milly Macroy pravi, da je Talija marsikaj izmaknila, odkar je bila nameščena v banki. Toda o tem nimamo nobenih dokazov. Edina oseba, ki bi nam morda lahko postregla s kakšnimi dokazi, je naš odsotni prijatelj Brabazon. Zakaj je niste pozvali za pričo proti Barnetu?«

»Ker bi bilo to nesmiselno. Barnetov položaj in krivda sta bila tako jasna, da nisem potreboval nobene nadaljnje priče, razen lastnih oči.«

Yale je stal ves zamišljen z nagubančnim čelom.

»Rad bi vedel,« je dejal skoraj kakor samemu sebi.

»Kaj bi radi vedeli?« je vprašal Parr.

»Rad bi vedel, če nam ne bi to deklet lahko povedalo kaj več o Rdečem krogu kot pa nam je do zdaj znanega. Napol sem že mnenja, da je zaposlim pri sebi.«

Parr je pritaeno nekaj zamrmral.

»Jaz vem, da si mislite, češ, ta je nor, toda v resnici je tako. Imam pač svojevrsten načrt, katerega bom skušal uresničiti. V mojem uradu ni nič takšnega, kar bi se izplačalo ukrasti. Ona bi bila

ves čas pod mojim nadzorstvom in če bi bila v stikih z Rdečim krogom, bi to prav gotovo kaj kmalu odkril. Razen tega pa me Talija tudi zanima.«

»Zakaj ste ji tako stisnili roko v pozdrav?« je radovedno vprašal Parr in Derrick Yale se je zasmeljal.

»Prav zaradi tega, ker me zanima. Hotel sem dobiti namreč neki občutek. In občutek, ki sem ga dobil, mi je dal slutiti neko zagonetno in usodno silo v ozadju njenega življenja. Tisto deklet ne deluje samostojno. Ona ima za seboj...«

»Rdeči krog?« je dejal Parr in njegov glas je zazvenel nekam porogljivo in s pondarkom.

»Čisto mogoče,« je odvrnil Yale resno. »Na vsak način bom obiskal Talijo Drummondovo na njenem stanovanju.«

Še tisto popoldne je obiskal Talijo na njenem stanovanju. Služkinja ga je spremila v majhno sprejemno sobo in ga poslušala, naj počaka, da bo obvestila svoje gospodinjstvo o njegovem obisku. Kakšno minuto pozneje je Talija vstopila in ko je spoznala svojega obiskovalca, ji je v očeh zaigral hudomušni nasmeh.

»No, gospod, ali ste prišli s kakšnimi svarili?«

»Motite se,« je dejal Yale ter se glasno zasmeljal. »Prišel sem, da vam ponudim delo.«

Talijine obrvi so se dvignile.

»Ali rabite kakšno pomočnico,« je vprašala ironično, »ali pa se mislite poslužiti načela: če misliš ujeti tatu, ga moraš zaposliti? Morda pa ste prišli z namenom, da me celo spreobrnate. Veste, mnogo jih je, ki me hočejo spreobrniti,« je nadaljevala.

Usleda se je na stol pri klavirju in sklenila roke na hrbtu. Derrick Yale je vedel, da se norčuje iz njega.

»Zakaj kradete, gospodična Drummondova?« je vprašal.

»Ker je to v moji naravi,« je odvrnila brez obotavljanja. »Zakaj bi bila kleptomanija samo privilegij višjih krogov?«

»Ali imate pri tem užitek?« je vprašal Yale. »Tega ne sprašujem iz gole radovednosti, ampak kot človek, ki proučuje človeško naravo.«

Talija se je ozrla naokrog po stanovanju in dejala:

»Moj užitek je lepo urejeno stanovanje. Razen tega imam tudi izvrstno služkinjo in nič ne kaže, da bi morala kaj pogrešati. Z vsem tem sem zelo zadovoljna. Zdaj pa mi povejte, kakšno službo menite, mr. Yale? Ali morda hočete, da postanem policistka?«

»Ne čisto dobesedno,« se je nasmehnil Yale, »pač pa bi rabil tajnice. Veste, takšno na kakšno se lahko popolnoma zanesem. Moje delo namreč narašča z veliko naglico. Moje dopisovanje je že tolikšno, da ga ne zmorem več sam. Dodal bom še to, da se v mojem uradu ne boste imeli prilike večžati v kraju,« je dostavil veselo, »vsekakor pa bom tvegal tudi to slednje.«

Za trenutek se je zamislila in ga nepremično gledala.

»Če ste vi pripravljeni, da tvegate svoje, potem sem tudi jaz pripravljena, da tvegam svoje,« je dejala končno. »Kje je vaš urad?«

Dal ji je naslov.

»Jutri ob deseti uri zjutraj bom prišla k vam, toda prosim vas, spravite svojo hranilno knjižico in ves svoj drobiž,« je dejala Talija.

»Kako izredno deklet,« si je mislil, ko je zaprl vrata za seboj in odšel v mesto.

Yale je govoril čisto resno, ko je dejal Parru, da ga Talija zelo vznemirja. Čeprav se je Parr ukvarjal že z vsakovrstnimi kriminalnimi tipi v nešteti primerih, je Yale gotovo več vedel o kriminalni psihologiji, kakor Parr z vsemi svojimi dolgoletnimi izkušnjami.

Njegove misli so se ukvarjale s tem nesrečnim človekom, o katerem je vedel, da je v nemilosti pri svojih predstojnikih. Rad bi vedel, koliko časa ga bodo še trpeli v službi pri glavnem policijskem stanu, zdaj, ko mu je izpodletel že tretji poskus, da bi odkril Rdeči krog.

Mr. Parr je tisto noč premišljeval isto kot Yale. Ko je prišel drugo jutro v glavni stan, ga je že čakalo kratko službeno sporočilo. Prebral ga je z bolestinami občutkom. Še kaj slabšega bo pa gotovo sledilo, si je mislil. In za to svojo bojazen je imel čisto gotovo upravičene razloge.

Odredba o prijavi in zapori goveje živine

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavu člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291, glede na svoji naredbi z dne 19. julija 1941-XX št. 71 in 30. decembra 1941-XX št. 190, glede na svojo odločbo z dne 21. julija 1941-XX št. 31 o odobritvi pravil za izvrševanje predpisov o klanju goveje živine in smatrajoč za potrebno, da se ugotovi sedanje stanje govedi, da bi se za dobo od 1. julija 1942-XX do 30. junija 1943-XX zagotovila preskrba z govejo živino za prehranjevalne potrebe pokrajine,

odreja:

Člen 1. Vsa goveja živina v posesti kogar koli na dan, ko stopi ta odredba v veljavo, se mora v 10 dneh od tega dne prijaviti Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu preko občine, kjer je navadno.

Člen 2. Prijava se mora napraviti na posebnih obrazcih, ki se dobijo pri občinah in v njej se mora natančno navesti število glav in njih živa teža.

Člen 3. Občinski uradi in Pokrajinski prehranjevalni zavod morajo po svojih organih pregledati točnost prijavljenih podatkov.

Člen 4. Za dobo 20 dni od dne, ko stopi ta odredba v veljavo, so odloženi vsi sejni za govejo živino, izjemši dogone, odrejane po Pokrajinskem prehranjevalnem zavodu in je tudi prepovedana prodaja ali oddaja take živine.

Člen 5. Določbe navedbe z dne 19. julija 1941-XX št. 71 ostanje v veljavi za vso dobo od 1. julija 1941-XX do 30. junija 1943-XX s spremembami in dostavki iz naslednjih členov.

Člen 6. Kdor ima več ko dve glavi goveje živine po najmanj 70 kg, mora pridržati na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu delež 30% celotne žive teže, prijavljene po členu 1. te navedbe.

Vsa za klanje določena goveja živina pa ostane vsekakor pod zaporo na razpolago temu zavodu.

Člen 7. Omenjena 30%na zapora velja tudi za živino, ki je vpisana v rodovniške knjige; ta pod zaporo stoječa živa teža pa se sme nadomestiti z navadno, nevpisano živino in to do one izmere, ki jo dovoljuje število nevpisanih živali.

Člen 8. Pokrajinski prehranjevalni zavod sme glede na posebne živinorejske razmere raznih predelov pokrajine določiti za oddajo drugačen odstotek in predpisati določne kategorije goveje živine, ki se mora oddati.

Člen 9. Živa teža goved, prijavljenih po tej naredbi, ki se do 30. junija 1942-XX oddajo po predpisih navedb z dne 19. julija 1941-XX št. 71 in 30. decembra 1941-XX št. 190, se odbije od žive teže, spadajoče pod zaporo po členu 6. te navedbe.

Količine goveje živine, ki so že pod zaporo po omenjenih navedbah z dne 19. julija 1941-XX

št. 71 in z dne 30. decembra 1941-XX št. 190 in se ne oddajo do vstetega 30. junija 1942-XX, se bodo morale oddati po tem dnevu ne glede na količine, spadajoče pod zaporo po členu 6. te navedbe.

Člen 10. Živina, ki bi se morebiti ne oddala, se zamudnikom odvzame ob njihovih stroških.

Člen 11. Kdor se ne pokorava določbam te navedbe ali odda neresnično in nepopolno prijavo, se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivno, upravnno po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir ali z za-

porom do dveh mesecev. V hujših primerih se izreče poleg denarne kazni tudi zapor.

Poleg tega se lahko odredi začasni odvzem obrtne pravice ali predlaga njen trajni odvzem. Vselej pa se mora odrediti zaplemba skrivaj zaklane živine.

Člen 12. Razveljavljajo se vse določbe, ki bi kakor koli nasprotovale določbam te navedbe.

Člen 13. Ta odredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 11. maja 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Binkošti so letos naklonile lepo vreme

Brez nevihte in toče — Rožnik - romarska pot
Novost na binkoštni ponedeljek

Ljubljana, 26. maja.

Bežen vremenski pregled za binkošne praznike podaja zadovoljivo sliko. Bili so binkošni prazniki, ko smo bili obvarovani pred pujsimi lokalnimi nevihtami in plohami, ki je druga leta navadno binkoštni ponedeljek kaj rad pokvaril birmancev njihovo veselje in radost. Pred tremi leti je bila prav na binkoštni ponedeljek silovita ploha. Dopoldne je bilo takrat izredno sončno in vroče. Popoldne pa je pridrvela nanagolna nad mesto huda nevihta s točo, ki je napravila po vrtovih in na gredah ogromno škodo. Toča je posebno na sadnem drevju napravila škodo, ko je sklestila še mnogo obljudljajočih, še drobno, a dobro se razvijajočih sadje.

Letošnji binkoštni prazniki so bili brez velikih vremenskih nepravil. Le aparata točnega ombrografa na meteorološkem zavodu so oba dva dneva registrirali neznatno množico padavin. Ob dneva je padlo takole do 0.2 mm dežja. Navadno je že noč nekoliko porosilo.

Primeroma izdaten dež prejšnjega tedna je drugače prav ugodno vplival na vse rastline in nasade, bil je blagodejen in prav na travnikih je opaziti, kako se je trava ob binkoštnih praznikih bogotno razrastla po prejšnjem izdatnem dežju.

Kako je bilo na binkoštno nedeljo? Lepo sonce in vroče popoldne. Zjutraj je toplota pokazal napram prejšnjim bolj vročim jutrom samo +10.4 stopinj, ko je bilo sredi preteklega tedna zjutraj že doseženo +16 stopinj Celzija. Bilo je jutro nekoliko hladneje, po barjanski ravni se je vlekla lahna megla. Sonce pa je že dan že hudo pritisnilo in je bila naposled popoldne v nedeljo dosežena najvišja dnevna toplota +2.8 stopinj, toda za mnogo stopinj manj od rekorda, ko je bilo 19. t. m. +31 stopinj Celzija.

Lepega vremena so se v prvi vrsti veselili botri, botrice, birmanci in birmanke. Lepo bin-

košno vreme je njih duševno nastrojenje povzdignilo in je dajalo lepi slovesnosti v stolni cerkvi posebno obležje, saj tam pred skofijo se je oba dneva, zlasti dopoldne zbirala radovedna Ljubljana, ki je stala v gostem špalirju na obeh hodnikih in primerno s kritičnimi opazkami spremljala vsak avto, kočijo in kmečki zapravljivček, ki so vozili botre in birmance.

Tako le mimogrede naj omenimo skrb do brega botra Toneta. V soboto je pobral svojega birmanca: »Kakšno darila naj ti dam, Frane?« In deček mu je odvrnil: »Boter, deset kil bele moke!«

Ko so se botri in botrice z birmanci in birmankami vozili do stolnice, so pač Ljubljančani splošno izražali največje občudovanje ne toliko luksuznim avtomobilom kakor iskrim konjičem, kočijam in zapravljivčkom. Kako je bilo lepo! Zastaven kočijaž v livreji in s cilindrom na glavi je vozil v lepi kočiji s posebnim ponosom dve botri in dve dekle. Iskrili belci so drveli po ulicah pod spretnim vodstvom izkušenega, konje ljubečega kočijaža. Iz okolice je bilo več zapravljivčkov, v katere so bili vpreženi težki in močni konji. Ponos kmečkega botra!

Ljubljančani so pa oba praznika romali po okolici. Obiskovali so v izredno velikem številu gledališče in predstave v kinih. Na Rožnik so romale dopoldne in popoldne oba dneva ogromne skupine ljudi. Tam se je vse trlo. V nedeljo je bila tam v rožniški cerkvi sveta maša, ki so se je udeležili velike množice. Verniki so stali okrog cerkve. Rožnik je postal res prava romarska pot.

Nedeljska vročina je drugače mnoge zvalila na prosto ob potoke, kjer so se lepo in udobno sončili in kopali. Kopalna sezona se je letos zgodaj pričela.

Binkoštni ponedeljek je bil prav tako vremensko naklonjen birmancem in birmankam. Zjutraj je že barometer napovedoval, da bo ostalo lepo vreme brez hujših vremenskih preobratov. V ponedeljek je namreč dosegel visoko stanje 767.5 mm in dobre 3 mm nad normalo. Jutranja temperatura je dosegla +12.4 stopinje C, dnevna pa +24.4 stopinje C. Bilo je torej popoldne malce topleje ko v nedeljo. Hkratu je bilo vetrovno. Sprva so zjutraj na jugozapadu in zapadu napovedovali nizki, temni oblaki deževno vreme, toda severna sapa jih je razgnala in odgnala. Nastopilo je prav tako v ponedeljek lepo vreme. In birma v ponedeljek je potekala v stolnici brez nepravil.

Ni bil praznik kakor druga leta. Uradi so poslovali. Trgovine so bile dopoldne in nekatere, tudi popoldne odprte. Ob delovnikih navadno delo je letos teklo tudi na binkoštni ponedeljek.

COM. ALFONSO CAMAGNA

Casa fondata nel 1900
Commissioni Espor
tazioni - Rappresen
tanze - Depositi - Tra
sporti - Assicurazioni
Ustanovljeno l. 1900
Poverjenišva - Izvoz
ništva - Zastopstva
Skladišča - Prevoz
ništva - Zavarovanja
NAPOLI - Via Arte della Lana 18

Grobišča izpred 20.000 let odkrita na Siciliji. Dva milanska starinoslovca strokovnjaka sta raziskavala na Siciliji v bližini Palermo neko silno globoko gorsko jamo, kjer so že pred petimi leti našli dve lobanji, za kateri so ugotovili, da sta bili človeški. Izkopavanja pa so dala lepe rezultate. Odkopala sta več okostniakov, katerih sleherni je bil zakopan posebej, zraven pa je ležalo tudi orožje. Dalje so našli tudi ostanke pepela in izgorov, pa tudi več orodja iz kamena ter bodalo iz jelenovega roga. Po najdbah so sklepali, da gre za neko plemo, ki se močno razlikuje od ljudstev, ki jih je zgodovina poznala, da so v teh krajih bili. Ker je bilo vse orodje iz kamna, sklepa jo, da izvirajo ostanke in kamene dobe, ko so se prebivalci bavili večinoma le z lovom. Vse najdenine tehtajo okrog 600 kilogramov. Vse skupaj so prepeljali v Milan, kjer bodo strokovnjaki podrobno preučili material.

Ljubljana

Koledar

Danes, torek 26. maja: Filip Neri.
Sreda, 27. maja: Kv. Magd.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustev Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Sporod koncerta, ki ga bo izjaval v petek, dne 29. t. m. ob četrti na 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani ljubljanski komorni trio je naslednji: 1. Corelli: Sonata za tri; 2. Beethoven: Trio v G-duru, opus 1, št. 2; 3. Škerjanc: Trio; 4. Novak: Trio quasi una balata, opus 27. Ljubljanski komorni trio, ki bo koncertiral na koncertu Glasbene Matice, tvorijo violinist Albert Dermelj, čelist Cenek Sedlbauer in pianist Marijan Lipovšek. Trije domači umetniki, ki so se že močno uveljavili v našem koncertnem življenju. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah v knjigarni Glasbene Matice.

Tatovi po rožniških gozdovih in po lesovih ob večni poti delajo veliko škodo, ker sekajo hosto in mlado, a tudi odraslo drevje kar na veliko. Nastale so že poseke in jase, da se gozd slehernemu smili. Tatovi so pa postali celo tako predrzni, da hodijo kar z vozni po hosto. Izumili so pa tudi način, da si zagotovo suho hosto, ki jo lastniki radi puste poštenim revežem. Zato tatovi olupijo lepo rastoča mlada drevesa, ki se brez lubja morajo posušiti. — Zato so gozdne straže dobile ukaz, da naj z vso strogostjo preženejo škodljivce zasebnih in mestnih nasadov. Varujmo nasade in gozdove, saj so vir dohodkov in zdravja ter ponos Ljubljančanov!

Siv klubok je že v sredo nekdo pozabil pri vratarju na rotovžu, ko si je ogledoval tam razgrnjeni razglas o letališču Klubok je še vedno pri vratarju na razpolago lastniku.

Realna gimnazija v Kočevju objavlja: Z ukrepi, ki so v teku, se namerava za letos odločiti, da bodo učenci realne gimnazije opravljali razredne izpite, ne da bi plačali takse. — Razredni izpiti rednih učencev in privatni izpiti bodo v času od 1. julija dalje; učenci IV. in VIII. razreda pa bodo polagali te izpite od 20. do 30. junija — Nižji in višji tečajni izpiti se bodo vršili od 15. julija dalje. — Učenci bodo imeli pravico na popravne izpite, kakršno koli bo število predmetov, iz katerih ne bi uspeli v I. roku za izpite.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Torek, 26. maja: zaprto.
Sreda, 27. maja, ob 17.30: Poročno darilo Red Sreda.
Četrtek, 28. maja, ob 17.30: Šola za žene. Red B.

Opera:

Torek, 26. maja: zaprto.
Sreda, 27. maja, ob 17: La Boheme. Izven. Gostovanje Josipa Gostiča. Cene od 32 lir navzdol.
Četrtek, 28. maja, ob 16.30: Carmen. Red Četrtek.
Gostovanje Elze Karlovčeve.

G. Forzano: »Poročno darilo«. Ljubezniva tri-dejanska veseliga iz današnjega življenja. Ljubezna zgodba med mlado farmacevto in avtomobilistom. Igrali bodo: Lucijo — Simčičeva, Carla — Jan, Ersilio — Nabloka, Annibala — Plut, učitelj — Gale, oficila — Brezgar, Castellija — Presetnik, župnika — Bratina, hišno — Rakarjeva, zdravnika — Peček, letoviščarka — J. Boltarjeva, vaščana — Vertin, delavca — Raztresen. Režiser: prof. O. Šest.

Drama bo ponovila Shakespearejevo igro »Romeo in Julija« z Janom in Vido Juvanovo v naslovnih vlogah. Predstava bo v kratkem.

G. Bizet: »Carmen«. Libretto te opere je posnet po znani Merimeejevi noveli. Zasedba vlog pa je sledeča: Carmen — Karlovčeva, Jose — Franci, Escamillo — Primožič, Dancairo — B. Sanein, Remendado — M. Sanein, Zuniga — Lupša, Morales — Anžlovar, Micaela — Ribičeva, Frasquita — Polajnarjeva, Mercedes — Poličeva. Dirigent: A. Nefat, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

Gostovanje tenorista Josipa Gostiča. Nastopil bo v sredo 27. t. m. v Pucinijevi operi »La Boheme« v vlogi Rudolfa. Opazujemo na ta enkratni nastop. Veliki uspehi, ki jih je imel Gostič v zadnjem času na Dunaju in v Italiji, pričajo o njegovem nadaljnjem umetniškem razvoju in vzponu. Za Ljubljano bo nastop Gostiča nenavaden in vse pozornosti vreden dogodek, ki bo združil v Operi vse spoštovalce njegovega petja. Občinstvo opozarjamo, naj si pravočasno zagotovi vstopnice.

širite najboljši slovenski
»popoldnevnik« Slov. dom«

Umril je po kratkem trpljenju gospod

STELE PAVEL

Pogreb blagega pokojnika bo v torek, 26. maja ob pol 4 popoldne z žal iz kapele sv. Jožefa k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 25. maja 1942.

ŽALUJOČI OSTALI

V. HEISER

Zdravnik gre križem svet

Poznoje pa so se lotili tudi ukrepov zoper podgane in zdravstveni urad je potrošil 350.000 dolarjev, da bi pokončil vse podgane v mestu. A te so tako plodovite, da jih je težko iztrebiti. Samica namreč skoti trikrat letno po šest do šestnajst mladičev, ki so pa že po pičlih treh mesecih godni za ploditev. Tako ena sama dvojica lahko v enem letu spravi na svet več stotin zaroda.

Ko sem po petletnem boju prevzel posle, je bila podganja nadlega hujša ko kdaj koli prej in kuga je še vedno razsajala. Nekaj časa so plačevali nagrade po pet centavosov za vsakega pokončanega glodalca, če si za dokaz prinesel rep uničene živali. Toda kaj kmalu je prišlo do hudih težav: mnogi podjetni domačini v Manili so namreč začeli podgane kar gojiti, saj so bili stroški majhni, zaslužek pa prav lep, ker so isto nagrado nudili tudi za repke mladičev. Zato so morale oblasti ta način čiščenja opustiti.

Potem so poskušali s sprožilnimi pastmi, ki se bolj obnesejo kakor navadne miše pasti. Dolgo smo tudi razmišljali o tem, kako bi nadlogi prišli na kraj s strupi. Dosegli smo lepe uspehe z mešanico belega arzena in riza, ki je bila

brez duha in je veljala prav malo. Vsako zastrupljeno rižovo zrnce je bilo dovolj, da je lahko pokončalo podgano. A zdelo se je, da so prevečkrat po neki skrivnosti prav kmalu zavohale nevarnost in nanjo opozorile svoje vrstnice, brž so se namreč začele ogibati zastrupljenih vah, čeprav so bile čisto brez duha. Potem smo pa morali pripravljati druge vabe z ribami in paradižniki.

Kaj lahko je bilo ukiniti podgane, a druge težave so zadevo precej zamotale: zmeraj je namreč bilo možno, da bi se kak otrok brez hude slutnje lotil zastrupljenih grizljajev; vendar pa svojega tveganega ravnanja nismo mogli opustiti zaradi veliko večje nevarnosti za vse prebivalstvo. Pripravili pa smo se za vsak primer in uredili številne rešilne postaje, kjer smo v potrebi lahko takoj postregli z železovim saskvioxidom, ki smo ga uporabljali kot protistrup. In res, dogajalo se je, češar smo se bali: bili so otroci, ki so se vdali skušnjavi po rižu, a zaradi naših previdnih ukrepov ni bilo nobenega smutnega primera.

Sem in tja je izbruhnila kuga tudi na kaki ladji, ki se je bližala pristanišču, a taka okužena žarišča so vselej prestregli že na postaji za karanteno.

Veljala je splošna varnostna uredba, po kateri je bilo treba vsako ladjo ki se ni ustavila v kakem okuženem pristanišču, najmanj vsaki šest mesec očistiti z žveplenim dimom. Žvepel bi moral po končati sleherni živo bitje, ki je prišlo do njega, a navadno je podleglo največ 80 odstotkov vseh podgan na ladji.

Pri tem smo čisto, ne da bi zanje vedeli, z dimom spravili iz skrivališč druge potnike, ki so se hoteli vtihtati na Filipine. Ko so nekoč carinski uradniki že preiskali neko ladjo od vrha do tal, so moji možje začeli čiščenje z žveplom. Komaj se je dim začel razvijati, smo zaslišali udarce. V medkrovju smo odkrili skriven prostor, iz katerega so planili trije Kitajci, ki so kar naprej pljuvali in lovili sapo. »Ali jih je še kaj?« smo jih po znamenjih vpraševali, a ti so zmajevali z glavami.

Medkrovje smo zaprli, a kmalu so se slišali novi udarci in pred našimi začudenimi očmi so se iz gostega rume-nega dima drug za drugim izmetali štirje kuljaji, ki so kabljali in se solzili.

Vrata smo znova zatesnili. A glej! Po nekaj trenutkih smo v tretje zaslišeli nekaj. Znova smo odprli in ostali njihovi tovariši so se napol zadušeni prizibali na dan, potem ko so mislili, da bo to v prostoru za premož lahko vztrajali.

Danes rajši čistimo s plinom hidro-cianove kisline, ki je dokaj bolj uspe-

šen, a je zato ravnanje z njim mnogo bolj nevarno.

Ena naših prvih skrbi na Filipinih je bila, kako preprečiti, da ne bi podgane priplavale na suho. Te grdobce namreč plavajo, kadar jim je sila, in sam sem že videl, kako so drsele po verigi sidra v vodo, pa potem v vsej ihti plavale proti sidru na drugi ladji. Zaradi previdnosti je moral biti vsak čoln od obale oddaljen za najmanj dva metra in na vsaki vrvi, s katero je bilo vozilo pripeto na stebel v pristanu, je morala biti posebna kovinska varnostna naprava; vrh tega so bili mostički ponoči razsvetljeni. Hudo težko je bilo podgane pregnati iz Manile, saj je bila za to potrebna nova zgraditev vsega mesta in je tak načrt zahteval večletnega truda. Spočetka smo izsilili občinsko uredbo, po kateri je bilo dovoljeno graditi nove hiše le po takih načrtih, ki so podganam branile, da bi se v novih poslopjih vgnezdile. Pleme divjakov »Ifugao« je živelo po naseljih, ki so lahko služila kot vzorec omikani Manili. Tem domačinom namreč so bile stanovanjske kolibe hkrati tudi žitnice, ki so jih — bolj zaradi gospodarskega haska seveda kakor zaradi zdravja — prav spretno zavarovali tako, da so na vseh koleh, na katerih se je gornja koliba opirala, pritrdili ravne strešice iz trde struščne slame v obliki kolobarjev, dosti velikih, da jih podgane ne bi mogle oblezati. Zato so zadostovali majhni stroški za podobno zaščito palmovih kolib v Manili in

ker se podgane kaj radi skrivajo v votlih koncih bambusovih kolov, s katerimi gradijo domala vse hišice, so vdolbine zadela kar s cementom.

Mnogo opravka so nam dajali kitajski trgovci, ki so imeli prodajalnice prepolne pisanega blaga in orodja, pa so se v njih skrivale trume podgan. A brž ko so razumeli, da uničevanje podgan prinaša poleg varnosti pred kugo tudi znaten gospodarski hasak, našim uredbam niso več nasprotovali.

Naj so že bile težave kakršne koli, vendar je bila vsa zadeva na Filipinih v primeri s položajem v Indiji, kjer je vsako leto umiralo za kugo več ko milijon ljudi, prav preprosta. Indijci spoštujejo sleherni žival, ker verujejo, da v njej lahko prebiva duša kakega prednika. Za to so trmasto nasprotovali, da bi kdo uničeval podgane. Da pa bi se jih vendarle znebili, ne da bi hkrati zalili vsakega čuta ljudstva, so odkrivali strehe s hiš da je sonce lahko posijalo vanje in so se podgane, ki mrzijo svetlobo, umaknile v temnejše kotičke. V drugih primerih pa so se lotili še bolj preprostega načina: če se je kuga pojavila v kaki vasi, so prebivalce odvedli na prosto in jih spravili v začasna taborišča. Po šestih mesecih so se podgane lepo izselile in ljudstvo se je lahko vrnilo v svoje domove.

Boj proti podganam je bil prav za prav le preprečevalen ukrep; a kadar je kuga razsajala, smo morali vztrajno in skladno delati.

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

640.

Aleš je menil, da so to le prazne groznje. A ko je čepel do večera v temni luknji, na gnili, smrdljivi slami, se je prepričal, da je šejk govoril resnico. Premisljal je, kako bi si pomagal, pa ni bilo poti. Ječa je imela za luč samo ozko linico, skozi katero ni mogel nikamor.

641.

Drugo popoldne, ko ga je lakota že vražje grizla; in se je nemirno premetaval po slami, pa zasliši skozi linico, kako zunaj nekdo prepeva neko znano našo pesem.

642.

V začetku je mislil, da se mu sanja. Planil je pokoncu, se včipnil v nogo, če res bdi. Res, slišal je prav! Moški glas je tam zunaj prepeval domačo slovensko pesem! Zdal je tudi Aleš zapel na ves glas:

»So bistri studenci pa bele ceste...«

Veličastni kongres vojne kirurgije v Rimu

Poslanstvo kirurške znanosti je še toliko vzvišenejše, v kolikor gre za reševanje junakov na bojnem polju

Na binkočno nedeljo dopoldne se je v Rimu na Kapitolu z velikimi slovesnostmi začel narodni kongres vojne kirurgije. Zborovanje je potekalo v znamenju visokega poslanstva kirurške znanosti, poslanstva, ki je še toliko vzvišenejše in lepše, v kolikor gre za reševanje junakov na bojnem polju. Kongres je zbudil pozornost vsega italijanskega ljudstva vprav zaradi svoje pomembnosti primerne prilike, v kateri je bil prirejen.

V veliki veži so bile zbrane najuglednejše osebnosti zdravniškega in zlasti kirurškega sveta, vse v sivozeleni vojaški obleki. Slavno italijansko kirurško šolo so zastopali predstavniki najuglednejših zavodov. Zastopnikom iz Nemčije, Španije, Romunije in Bolgarije je bil pri začetnih svečanostih odrejen častni prostor poleg članov diplomatskega zbora, v katerem je Nemčijo zastopal velposlanik von Mackensen. V prvi vrsti so v veliki veži sedeli podtajniki vojske, zastopniki senata in poslanske zbornice, prefekt in zvezni tajnik. Pod kipom Julia Cezarja je sedel načelnik generalštaba, general grof Cavallero, rimski guverner princ Borghese, podtajnik fašistovske stranke Barberini, glavni ravnatelj za vojno zdravstvo, general Ingravallo in drugi. Zbrani so bili pri teh svečanostih številni častniki-zdravniki, sloviti kemiki, vseučiliški profesorji medicine ter mnogo zastopnikov najpomembnejših znanstvenih zavodov na polju zdravilstva itd. itd.

Prvi je spregovoril strankin podtajnik, ki je navzočne pozval naj vzkliknejo najprej Kralju in Cesarju ter Duceju, nato pa je povzel kratko besedo rimski guverner, ki je dejal, da so danes misli vseh Italijanov usmerjene proti enemu cilju, pred katerim morajo biti zapostavljene vse druge koristi, vsaka druga misel in vsaka druga želja, namreč k cilju, da se okrepi vojaška sila Italije, da bo dosežen končni cilj, ki je predpogoj višje omike v novem fašistovskem redu. In ta končni cilj je zmaga.

Za njim je spregovoril general Ingravallo, ki je v učinkovitih besedah razložil namen in pomen kirurškega kongresa ter na posameznih zgledih junaštva pokazal, kako tudi na bojnem polju kirurška znanost lahko rodi velike sadove, na polju, kjer se bijeta železo in kri.

Zgovorne številke

Izredno zanimiva pa so bila nato izvajanja nekega drugega govornika, ki je na izviren način orisal vso dosedanja organizacijo vojaške zdravstvene službe in ogromno delo, ki so ga vojaški zdravniki in bolničarji dozdaj opravili na raznih bojiščih in doma med ranjenci. Zdravstvena služba je vselej in povsod častno rešila svojo nalogo — je dejal govornik — pa bodisi

pri najbližjokrajših vojaških nastopih, ali pa za časa trdega zimskega počitka na alpskem in ruskem bojišču. To nalogo pa je mogla zdravstvena služba rešiti zaradi naglice, ki je lastna vojaškemu oddelkom in zaradi katere je bila dana možnost, da se majhne skupine vojaštva uporabijo ob vsakih okoliščinah. V dokaz temu — je poudaril govornik — zadostuje že samo naslednje številke: 13.000 zdravnikov pod orožjem, 717 mobiliziranih oddelkov, od katerih jih je približno 500 na bojiščih, 140.000 bolniških postelj in 175.000 primerov, da so bili ranjenci preneseni iz bojnih črt v zaledje.

Govorila sta nato še senator Bastianelli, ki je poudarjal naloge sodobne vojne kirurgije, ter grof Cavallero, ki je sporočil vsem zbranim zborovalcem osebne Ducejeve pozdrave, nakar je proglasil v imenu Kralja in Cesarja kongres za odprt.

Popoldne je bilo v veliki veži kemičnega zavoda v univerzitetnem mestu ob navzočnosti

Novo orožje in preureditev nemške vojne industrije

Vso težo so prenesli z gospodarskega na tehnično področje

»Il Popolo di Trieste« piše v svoji zadnji številki o veliki bitki pri Harkovu, ki traja že več kot štirinajst dni z vso silovitostjo in o kateri se po trjevanju nemških vojaških dopisnikov kot očitno zdi, da se bo v bližnjih dneh končala s popolnim polomom Timošenkovih armad. Najprej poudarja, kako se počasi zdaj že razblinjajo sanje in upi, ki so jih Rusi in njihovi zavezniki stavili v to največjo tankovsko bitko vseh časov, potem pa govori o nenavadnih vremenskih razmerah in o novem orožju, ki ga je nemška vojna tehnika pripravila kot novo presenečenje za letošnjo spomlad. Med drugim piše:

Vsi nemški vojaški dopisniki poudarjajo, da vlada na področju, kjer se odigrava boj, za sedanjimi letni čas izredno visoka temperatura: 30 stopinj in ponekod še več nad ničlo, in ta vročina stavlja pred trdo preizkušnjo odpornost čet.

O novem nemškem orožju pa pravi: Kakor je znano, že vse od prvega dne bitke za Kerč daje sovratniku dobič posla in prizadeva velike skrbi novo nemško orožje, ki ga je lakonično omenjal v svojem govoru med drugim tudi minister Speer. »Exchange Telegraph« v nekem svojem poročilu iz Moskve pravi, da je to novo nemško orožje silno učinkovito. Razume se, da Nemčija pač nima nobenega interesa na tem, da bi kaj podrobnejšega in določ-

kakšnih 1300 udeležencev prvo zasedanje kongresa. Za predsedniško mizo so sedeli ravnatelj kirurške klinike turinškega vseučilišča, profesor Uffreduzzi, nemška generala Wagner in Loevener, italijanska sanitetna generala Ingravallo in Gelonesi. Predsednik Uffreduzzi se je najprej spomnil v vojni padlih kirurgov, nato pa je polkovnik prof. Bocchetti imel predavanje pod naslovom: »Kirurška služba, njena organizacija in taktika«. Predavatelj je iz svoje lastne skušnje navajal zanimive primere, ki so se dogajali za prvimi bojnimi črtami v Albakakšne lastnostinzzckaxšjxKnqzeZg-e-tzmrphRniji. Na svojevrsten način je tudi razložil, kakšne lastnosti morajo krasiti pravega vojaškega kirurga, oziroma tiste, ki jim je zaupano vodstvo vojaške zdravstvene službe. Imeti mora prav tako velike sposobnosti manevriranja, kakor se to zahteva od vojaškega poveljnika. Tudi kirurgija je napredovala v znamenju in po sle dovih junaštva in poguma. Slednjič je poveljeval vrline in pomembnost vojaške zdravstvene službe, ki »kakor star hrast obnavlja svoj sok in svoje veje ter pije iz skupne znanstveno in tehnično obdelane in oplojene zemlje svojo neusahljivo življenjsko silo za srečo domovine.«

Po končanih predavanjih prvega dne kongresa so vrteli nemški film o vojni kirurgiji.

nejšega povedala o tem orožju, ki je po presenečenju pri Kerču prineslo toliko groze in strahu Moskvi in anglosaškima državama.

Zadovoljujejo se za zdaj samo s pripombo, da novi izdelki nemške vojne industrije zelo olajšujejo naloge vojaštva, in da jih izdelujejo v več kot zadostnih količinah. Vztrajnim prizadevanjem ministrstva za oskrbo je treba pripisovati zaslugi, da se je pravočasno posrečilo vojakom na bojišču dati na razpolago najnovejše pridobitve nemške vojne tehnike — piše »Frankfurter Zeitung«. Treba je bilo nemalo energije za to proizvodnjo, ki izpopolnjuje že prej do skrajnosti vpreženo industrijo.

Toda prizadevanja so bila bogato poplačana. Brez dvoma so prihranila zelo mnogo nemške krvi. Na podlagi izkušenj, ki so bile pridobljene v času zimskega vojskovanja, se je nemška vojna proizvodnja v celoti silno stopnjevala. Šlo je in še gre za to, da se izdela čimveč in predvsem tudi za to, da se zamaše vrzeli, ki so nastale po tovarnah sprito zadnjih množičnih vpoklicev delavstva pod orožje.

Minister Speer je prišel do zaključka, da stari organizacijski aparat ne zadovoljuje več v polni meri potreb in da je bilo poiskano novo sredstvo, ki bo z novo organizacijo upoštevalo vse sedanje zahteve. Novo organizacijo vodi posebni državni urad. Nadzorstvo nad njo je zdaj prešlo od vrhov-

nega poveljstva oboroženih sil na ministrstvo za vojsko in oskrbo. Z novo reformo je bilo uvedeno tudi tesno sodelovanje s proizvodno industrijo, za katero je bila ustanovljena nova organizacija.

Zmotno bi bilo misliti — pripominja »Frankfurter Zeitung« — da ta nova ureditev pomeni nekaj podobnega kot »izmenjavo konj med voznjoc«, kakor pravi stari nemški pregovor. Vojna industrija se ni ustavila, pač pa so bili res ustanovljeni le novi uradi. Dosedanji so bili na različne načine preurejeni v skladu z novimi nalogami, ki so se pojavile za časa sedanjih vojn. Čisto naravno je, da pri tem naglem urejanju ni bilo vedno mogoče vselej pravilno upoštevati zaslug nekih oseb, kot bi se to zgodilo v normalnih časih. Nove naloge so bile zaupane tehnikom in inženirjem, to pa ne pomeni, da bi bili podjetniki, trgovci in upravni ekspozenti za vselej potisnjeni ob stran. Absurdno bi bilo, če bi kdo iz tega delal kak spor ali tekmo med to zadnjo skupino in tehniko. Oboji so enako potrebni pri industriji, nastopijo pa včasih trenutki, ko je treba vso težo prenesti z gospodarskega na tehnično področje. Tako se je zgodilo tudi v tem našem sedanjem primeru.

Najdaljšo električno železnico v Evropi ima Italija

Pariški časopisi so zadnjič pisali precej obširno tudi o vprašanju elektrifikacije francoskih železnic ter o uspehih, ki so bili dozdaj na tem polju doseženi. Pri tej priliki so se povzpeli celo do drzne trditve, da ima najdaljšo električno železnico v Evropi Francija. To naj bi bila tista, ki veže Pariz z Irunom v Španiji.

Gornja trditev francoskih časnikarjev pa še daleč ne odgovarja resnici, piše »Centraleurope«, kajti omenjena francoska železnica proga je dolga komaj 968 km, dočim meri italijanska elektrificirana železnica proga, ki veže Chiasso z mestom Reggio Calabria na južnem koncu Italije, 1371 km. Če pa se hočemo pripeljati iz Bardonecchia v Reggio Calabria, moramo prevoziti nič manj ko 1441 km. Iz tega se pač jasno vidi, katera elektrificirana železnica je daljša, tista francoska, s katero se hočemo hoteli tako zelo postaviti francoski časnikarji, ali pa italijanska. Med številkami 968 in 1441 je pač ne samo očitna, pač pa tudi velika razlika. In pravde za najdaljšo električno železnico v Evropi je s tem pač lahko že konec. (o)

Budimpeštanski taksiji na plin

Spricho dejstva, da je treba skrajno varčevati z bencinom, so bili tudi na Madžarskem in v prestolnici Budimpešti sami izdani potrebni ukrepi, ki preprečujejo, razen v izjemnih primerih, uporabljati bencin kot pogonsko sredstvo za avtomobile. Te nove odredbe so zadele tudi avtovoščke. Če bodo hoteli še dalje opravljati svoj posel in kaj zaslužiti, bodo morali svoje taksije primerno predelati, in sicer tako, da jih bo namesto bencina lahko gnil plin. (Cc)

Ivan Zorič:

711 km

Zapisi in vtisi s študentske poti

A, smo že tam? Počasi se je skobacal na tla. Če bo prišel v Slovenijo, naju bo obiskal. In tistega brivca naj ne pozabiva pozdraviti, če ga bova kaj videla. Sijajen dečko...

Voz je potegnil naprej.

»Ceterum censeo...« Raztegnil je ustnice, se naslonil na telefonski drog in dvignil kazalec, kakor da hoče še nekaj naročiti.

Verona.

Popoldne sva šla na sprehod. Na vsak način bi si rad ogledal Julijin grob. Ko sva prišla k vratom, je bilo vse zaprto. Nekaj minut sva zvonila, toda zaman. Prepozna sva bila.

»Prideva pa jutri!« je dejal Milan.

»Škoda časa, Pojdiva tam okrog!«

Sla sva preko nekega vrta in se povzpela k oknu, ki gleda na samostanski vrt.

»O, vidva pa sta prav gotovo iz Berlina!« naju je nagovorila neka ženska v nemščini. Tako sva se prestrašila, da sva kar zdrknila z okna na tla.

»Nekoliko bližje!« sem dejal.

Ona, da je takoj vedela. Ko je bila mlada, je bila nekoč tam in tam so vsi ljudje taki kakor midva. Njen oče je bil sila bogat in mnogo je z njim potoval. Potem je prišel polom tovarne in... zdaj hodi po hišah in pere ljudem...

Kmalu sva bila spet na cesti in molče sva se pomikala proti sredini mesta.

»Rečem ti: pizzicato! Pizzicato!« in Milan tleskne z jezikom. »Tata — taram — ta —« Gotovo dvestotih mi gre danes »O! Mari«

skozi ušesa. Danes spet ne bo nič v Milanom, že vidim. Včasih ga prime in tisti dan je nemogoč. Nekaj časa filozofira. Potem se mu spet nič ne ljubi misliti, niti to, zakaj se mu ne ljubi nič misliti. Sedi pri svojih znakah in jih urejuje. Pri tem pa ves čas žvižga. Včeraj mi je zaupal, da nič na svetu bolj ne želi, kakor da bi znal dvoglasno žvižgati. Bog ne daj!

Ko sem zvečer dejal, da greva iskat hišo Capuletovih, mi je dejal, da ni vedel, da imam znanec v Veroni. Potem sva jo mahnila po veronskih ulicah in se kmalu ustavila sredi mračne ulice pred hišo, v kateri se je godila drama Romea in Julije, »zaradi katerih plemenitih src jočejo in pesniki pojejo«. Ustavila sva se in gledala na balkon.

Milan prične nalahno žvižgati.

»Kaj ti je?« se oglasim.

»Visoko je!«

»Res. Dvomim, da bi Romeo mogel tja gor. Kako dolge lestvice gotovo ni imel...«

»Moral bi imeti sijajen odboj!« se oglasil Milan — lahkoatlet. Nekaj časa še gledava, odkimavava in čudno se mi zdi, kako to, da vsakega, ki pride sem, najbolj zanima ravno to vprašanje. »To je bilo sploh nemogoče! Tu ja ni mogel kvišku. Ljudje bi ga opazili. Trajvalj vozi vsakih pet minut mimo...«

Oba sva se nasmehnila.

Kmalu se ustavila za nama neki starejši solidni gospod in naju vprašuje glede, Milan mu razloži svoje misli, zaradi tramvaja seveda ne... Tudi gospod misli, da bi bilo to previsoko. Sicer pa, da to sploh ni pravi balkon. Potem naju je peljal na dvorišče in pokazal na neki balkon. Zahvalila sva se mu in pričela opazovati pozorišče slavne drame. Romeo sva res morala priznati doberokus, kar se tiče izbire pozorišča.

Temno je postajalo. Sedel sem na neke stopnice, zamižal in v duhu mi je vsa zgodba priplavala pred oči.

»Precej niže je,« me je predramil Milan, »ampak še vedno dvomim, da se je mogel povzpeti tako visoko. Kdo je imel sploh lestvico iz vrvi? Romeo ali Julija?«

»Hm!« sem dejal in premišljeval to otročje, a vendar važno vprašanje.

»Na vsak način ona! On ne bi mogel metati vrvi gor.«

»Pojdiva!« se oglasi čez čas Milan. Nekoliko pogledov še okrog in potem se umakneva k vratom. Zaklenjena so.

Vprašujoče se spogledava in istočasno skomizgneva z rameni. Potem se pričneva ozirati okrog. Nasproti veže je zid in v temi ne moreva ločiti ali je hiša ali pa je samo veranda Julijine hiše.

Čez? Nemogoče! Kaj, če naju kdo še opazi...

Brez besede spet sedeva.

»In?«

»Počakajva!«

Bog ve, koliko časa bi tako sedela, da se ni nad nama odprlo neko okno. Nekdo spušta zaveso in hoče spet zapreti okno. V soju električne luči se prikaže deklica, ki se med petjem muči z vrvice.

»Oglasi se brz!« dregnem Milana.

»Fiuuu...«

»Daj brz, sicer izgine!«

Milan glasno zakašlja. Deklica neha z delom in gleda po dvorišču, pa naju v temi najbrž ne vidi.

»Butee! Kaj čakaš?«

»Vrv!« odgovori Milan zamišljeno in brz nadaljuje: »Signorina!«

Deklica se močno skloni skozi okno in Milan v strahu že razširi roke. Stopiva na osvetljen prostor, da naju opazi. Kmalu smo si na jasnem, kako je z nama. Zdi se nama, da ji ne bi z nobeno stvarjo boljše postregli kakor z novico, da ne moreva ven. Ves čas se smeji in pravi, da nisva Italijana, kaj ne? Ne! Iz Ljubljane sva. A, tako? Torej Tedesca? Ne, Slovenca. Torej blizu Prage? Deklica obmolke in potem vpraša, če je do nas »malo lontanoe«. Ne preveč. Kmalu spozna črnolaska, da nisva preveč razpoložena za zemljepisni pouk in pravi, da naj nekoliko počakava. Kmalu zdrkne zavesa, luč izgine in spet stojiva v temi.